

Культурологічні мовні аспекти у вихованні студентів вищих технічних навчальних закладів

Англійська мова використовується в якості національної державної і офіційної літературної мови багатьма націями світу. Англійська мова належить до полінаціональних мов і належить не одній, а кільком націям в таких країнах, як Великобританія, США, Канада, Австралія, Нова Зеландія і в цілому ряді країн Азії і Африки, колишніх колоніях Великобританії.

Англійська мова - найбільш використовувана мова на землі, так як вона використовується в якості рідної та другої іноземної мови. Вона займає особливе місце в семидесяти п'яти країнах світу. У дев'ятнадцяти країнах вона є державною мовою. За останнє десятиліття англійська мова стала міжнародним засобом спілкування. Англійська, як друга іноземна мова, виступає більш, ніж у семидесяти країнах і функціонує в таких сферах, як адміністративне управління, освітня система, засоби масової інформації. У соціолінгвістиці в сучасному світі англійська мова стала «додатковою» (additional) мовою для багатьох народів світу і її статус проявляється в розширенні функціонування і збільшенні міжкультурних галузей використання.

У сучасному світі, як мова-посередник, англійська мова відіграє роль мови міжкультурної взаємодії та збагачення. Це пояснюється тим, що з давніх часів вона виявляє тенденцію до запозичення лексики. У зв'язку з появою великої кількості варіантів англійської мови (New Englishes) в США, Канаді, Австралії, Новій Зеландії, ПАР, всередині самої Великобританії (в Ірландії, Шотландії, Уельсі), а також в Індії, посилюється процес нативізації, який розглядається як процес зміни мови під впливом місцевих мов. Нові варіанти англійської мови представляють собою щось на зразок діалектів, які існують не на регіональному рівні, а на міжнародному рівні і мають мільйони користувачів.

Культурологічні та соціально-філософські дослідження національних мов світу вилилися в новий науковий напрям, який отримав назву теорії міжкультурної комунікації. В даний час проводиться тенденція щодо навчання студентів спілкуванню англійською мовою не стільки з носіями мови, а й з людьми різних національностей. Щоб підготувати студентів до реальної комунікації, далеко не завжди говорять на літературній англійській мові, яка позбавлена регіонального та соціального акценту. Загальна англійська, якій навчають в мовних школах для іноземців у багатьох країнах світу, позбавлена діалектних і національних особливостей, властивих мові британців, американців, канадців, австралійців, новозеландців. В такій стандартній англійській мові не відображаються національні, регіональні, соціальні, статеві, вікові особливості людей, які розмовляють цією мовою. Вона являє собою деяку усереднену універсальну англійську мову, що увібрала в себе особливості різних мов світу. Це ані британський, ані американський варіант англійської мови, а якийсь інший і він є мовою міжнародного спілкування. Він легший для розуміння, нейтральний, на ньому говорять повільно, вимовляють звуки ізольовано, вимовляючи слова чітко. Він зручніший тим, що не треба витрачати багато сил і старань, щоб наблизитися до «чисто британської» або «чисто американської» вимови. Статус англійської мови передбачає, що людина, яка вивчає цю мову, при користуванні одним з варіантів мови змогла би розуміти її інші регіональні варіанти, сприймаючи різні прояви англійської культури. Говорячи про британський варіант англійської мови, можна сказати, що він неоднорідний. Що стосується британського варіанту вимови, виділяються три основні різновиди (типи): консервативний англійський (Conservative) - мова королівської сім'ї та парламенту; прийнятий стандарт (Received pronunciation, RP- мова ЗМІ або BBC English) і просунута

англійська (Advanced English - мова молоді). Цей останній різновид - найрухоміший, оскільки мова молодого покоління активно вбирає в себе елементи інших мов і культур.

Лондонське просторіччя - це діалект кокні, для якого характерна особлива вимова, неправильність мови і римований сленг. Мова спотворюється так, що англломовному іноземцю важко зрозуміти її. Приклад мови кокні в англійській літературі - це мова Елізи Дулітл з п'єси «Пігмаліон» Бернарда Шоу. Кокні - це втілення англійського національного характеру.

США є країною, яка не має державної мови, тому що відсутній закон про державну мову. Американський варіант англійської мови формувався на основі розмовної англійської мови торговців і буржуазії. Як відомо, британці та ірландці освоювали Америку і туди потягнулися люди з усієї Європи. Новій нації був потрібний об'єднуючий елемент, який допоміг би подолати національні відмінності. Таким елементом стала перетворена англійська мова. Вона неминуче повинна була стати простішою в листуванні, вимові, граматиці і ввібрати в себе елементи інших мов. Тому американський варіант англійської мови більш гнучкий, відкритий до змін і легкий для сприйняття. Канадський варіант англійської мови має абсолютно чіткі відмінності від американського і британського варіантів англійської мови. Присутність французької мови як другої державної мови країни є основною особливістю соціолінгвістичної ситуації Канади. Детальне вивчення соціолінгвістичних ситуацій в окремих країнах при вивченні англійської мови є головним стимулом процесу міжкультурної комунікації.

*Марія Розум
м. Київ*

Роль ділової гри в навчанні іноземної мови ділового спілкування

Одним з пріоритетних завдань немовного вузу в галузі лінгвістики є якісна підготовка майбутнього фахівця, здатного здійснювати практично орієнтоване спілкування таким чином, щоб воно максимально сприяло вирішенню завдань в різнопланових сферах обраної професійної діяльності. "Іноземна мова ділового спілкування", яка у багатьох немовних вузах стала курсом за вибором, покликана сприяти вирішенню даної задачі.

В процесі навчання «Іноземної мови ділового спілкування» важливо використовувати такі методи, як «рольова гра» (role-play), «ситуативна гра» (simulation), «дослідницька гра» (case-study). Їх ефективність давно доведена практикою і там, де навчальний час дозволяє постійно спиратися на них у вирішенні навчальних завдань, вдається досягати більш високих результатів. Однак «ділова гра» як метод навчання мови ділового спілкування може забезпечити ще більш високий результат, якщо проводиться не час від часу, а на постійній основі у вигляді «безперервної ділової гри», коли учні виконують завдання, пов'язані з конкретною ситуацією, яку вони створили самі.

Безперервна ділова гра починається буквально на першому занятті в рамках теми «Business Organisations» з обговорення питання про те, якого роду новостворена компанія могла б бути успішною в тому чи іншому районі міста. В процесі обговорення на основі збігу думок складаються групи за інтересами, які отримують групове завдання розробити свою ідею створення компанії за певним планом, обґрунтувавши кожне з положень за допомогою «польових досліджень», тобто вивчення реальних умов існування майбутньої компанії.

Далі, студентам пропонується розробити бізнес-план «своїєї» компанії і її «штатний розпис», а також зробити групову презентацію проекту компанії на конкурсній основі. Після проведення презентацій в грі залишається не тільки команда - переможець конкурсу, а й інші «компанії», що потребують критичного розбору і